

PROTOKÓŁ z XX posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 31 sierpnia 2018 roku, o godzinie 11:30 w siedzibie Ministerstwa Cyfryzacji.

Przedstawienie Pana Janusza Jabłońskiego, nowego członka Rady oraz wręczenie powołania przez Panią Izabelę Albrycht Przewodniczącą Rady ds. Cyfryzacji.

Przedstawienie postanowień poprzedniego posiedzenia, ewentualne uwagi do treści protokołu.

Członkowie Rady nie zgłosili uwag do protokołu poprzedniego posiedzenia Rady.

Spotkanie z Panem Piotrem Arakiem, Zastępcą Dyrektora Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur (polskiego państwowego think tanku gospodarczego) nt. możliwości włączenia pracy Rady ds. Cyfryzacji i jej wyników w analizę ekonomiczną dla państwa. Przedstawienie roli gospodarki cyfrowej.

Zastępca Dyrektora Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur pokrótce przedstawił członkom Rady ds. Cyfryzacji obszar dotychczasowego działania Instytutu. Jest to instytucja z tradycjami, powstała w roku 1928 r. Jednostka badawcza i naukowa koncentrowała się jedynie na koniunkturze, handlu zagranicznym oraz wymianie gospodarczej i cłach. Temat gospodarki cyfrowej jest dla instytutu tematem zupełnie nowym. Jakiś czas temu został powołany zespół zajmujący się uczeniem maszynowym, *data science*, zajmujący się bardziej zaawansowanymi modelami ekonometrycznymi, analizami sentymentu gospodarczego, stosujący lepszej klasy narzędzia do rozwiązywania starych problemów, czyli tego co będzie się działo w przeciągu dwóch miesięcy z gospodarką.

Po zmianach planowanych na 1 października 2018 r. tj. przekształceniu Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur w Polski Instytut Ekonomiczny planuje się powołanie zespołu zajmującego się gospodarką cyfrową - mają powstać analizy dotyczące tematyki gospodarki cyfrowej, przemysłu 4.0 czy też robotyzacji.

Instytucja po zmianach będzie partnerem do prac nad obszarami, które wchodzą w zakres zainteresowań czy to Ministra Cyfryzacji czy też Rady ds. Cyfryzacji. Instytut będzie działał jako instrument analityczno – doradczy, a nie implementacyjny. Do prac będą włączani eksperci z rynku, z innych sektorów gospodarki oraz z instytucji publicznych. Zespołów oraz tematów badawczych jest wiele, dlatego zostanie przeprowadzona selekcja tematów, którymi instytut będzie w stanie się zająć zwłaszcza w pierwszym roku działalności.

Polski Instytut Ekonomiczny będzie jednostką podległą Premierowi - sam pomysł na stworzenie Instytutu padł od Pana Premiera oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju. Będzie to instytucja wspierająca prace Premiera oraz ministrów.

Kolejnym podniesionym zagadnieniem był temat otwartości danych publicznych, zidentyfikowany problem dotyczy słabego wykorzystywania danych w sektorze publicznym, jak również braku instytucji zarządzającej. Kwestia zbierania i integrowania danych oraz wykorzystania w sektorze publicznym zebranych danych jest bardzo istotna. Dyskutowano plany funkcjonowania instytutu w tym zakresie, ponieważ z jednej strony jest kwestia dostępności danych, które w sektorze publicznym są zbierane do analiz, a z drugiej strony zintegrowanie tych danych.

Instytut zajmując się gospodarką i społeczeństwem ma mieć dostęp do danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego czy też Urzędu Skarbowego (normalnie niedostępnych dla na przykład naukowców bezpośrednio, bez implementacji jednej z dyrektyw unijnych), po to aby je wykorzystać między innymi do prognoz gospodarczych, aby mieć pełny obraz sytuacji gospodarczej tak jak dzieje się to na świecie. Wskazane zostało, że Brytyjczycy są relatywnie zaawansowani jeżeli chodzi o wykorzystywanie danych statystycznych, a rząd brytyjski opublikował *white paper* o potencjale danych dla gospodarki i państwa. Instytut zapewne pokusi się o napisanie *policy paper* – dokument ten będzie zawierał rekomendację i analizę tego w jaki sposób uregulowana jest kwestia wykorzystania danych w innych krajach (takich jak Dania, Szwecja, Holandia a także Wielka Brytania), pokazując również w jakim kierunku zmierza legislacja w danym kraju. Instytut będzie chciał również zarekomendować jakieś zmiany, ponieważ otwartość danych i dostęp do danych w Polsce jest tematem niszowym, a wydaje się być kluczowy z perspektywy rozwoju gospodarczego jak również ze względu na wartość dodaną, jaką może wykreować w gospodarce.

Członkowie Rady ds. Cyfryzacji podkreślili zasadność systemowego wsparcia dla cyfrowej transformacji gospodarki. Wskazane zostały przygotowane przez zespół zajmujący się tym zagadnieniem cele międzyobszarowe i cele szczegółowe, w kierunku których powinno iść przedmiotowe wsparcie.

Cele międzyobszarowe:

- ✓ efektywny dialog instytucji z obywatelami, w tym partycypacja społeczna w kluczowych procesach realizowanych w administracji, zwłaszcza w procesie tworzenia prawa (rozumianego także jako dostosowanie istniejących przepisów),
- ✓ wzmocnienie partycypacji i kreatywności obywatelskiej w całej przestrzeni cyfrowej poprzez zamieszczanie różnego rodzaju treści, udostępnianie informacji i tworzenie oprogramowania.

Cele szczegółowe:

- ✓ nauka – budowa jak najwyższej jakości edukacji i szkolenia zarówno ludzi młodych, jak i dojrzałych zawodowo pracowników oraz przyszłych potencjalnych pracowników; tworzenie zachęt do wdrażania nowych dobrych pomysłów i idei na rynek; zmiana systemu edukacji; budowa zaufania społecznego – otwartość, odwaga, nowatorskie rozwiązania.

- ✓ finansowanie – gwarancja stabilności i bezpieczeństwa finansów publicznych, w tym efektywnej administracji skarbowej korzystającej z systemów informatycznych; rozszerzenie grupy firm, które uczestniczą w programach dla innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw, dzięki czemu warunki finansowania tych firm staną się bardziej przyjazne dla uczestników.
- ✓ cyberbezpieczeństwo – bez tego elementu cyfrowa gospodarka jest bardziej podatna na różnego rodzaju zagrożenia – stworzenie odpowiedniego środowiska regulacyjnego oraz infrastruktury, która gwarantowałaby najwyższe standardy w zakresie cyberbezpieczeństwa.
- ✓ gospodarka – zapewnienie spójności społecznej i rozwoju zrównoważonego terytorialnie; aktywna polityka państwa musi stworzyć warunki do optymalnego wykorzystania potencjału rozwojowego dla zwiększenia konkurencyjności gospodarki oraz włączenia w procesy rozwojowe wszystkich grup społecznych ze wszystkich regionów kraju.
- ✓ administracja - zapewnienie najwyższej jakości usług na rzecz obywateli, w tym również dla przedsiębiorstw.

Rada wskazała, że państwo wykorzystując i tworząc popyt na nowoczesne rozwiązania informatyczne, korzystając z najnowszych usług administracji cyfrowej i innowacyjnych technik zabezpieczeń informacyjnych oraz ochrony danych, powinno zaktywizować na rzecz rozwoju digitalizacji w Polsce pokłady drżemzące w polskim sektorze informatycznym, aby tym samym napędzać rozwój rynku.

Przygotowany przez Radę ds. Cyfryzacji materiał dotyczący systemowego wsparcia dla cyfrowej transformacji gospodarki w całości zostanie przekazany do Instytutu do wykorzystania.

W toku dyskusji poruszono również temat prac prowadzonych zarówno Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii, Ministerstwie Cyfryzacji oraz Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego nad strategią rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce, padło pytanie czy Instytut również włączy się w prace nad tym dokumentem. Jeden z członków Rady pokrótce przedstawił założenia strategii, podział prac między resortami, powiedział również o utworzonych w Ministerstwie Cyfryzacji grupach roboczych zajmujących się pracami nad strategią. Pan Dyrektor wyraził zainteresowanie tematem strategii i zadeklarował w miarę możliwości włączyć się do prac. Instytut prowadzi szereg projektów sektorowych na potrzeby analiz z mikro-sektorów, tematyka sztucznej inteligencji zapewne też jest jednym z tych sektorów, nad którym Instytut podejmie prace.

Pan Dyrektor poinformował, że Instytut jest otwarty na współpracę zarówno z Radą ds. Cyfryzacji, jak i samym Ministerstwem Cyfryzacji.

Spotkanie z Panią Katarzyną Araczewską, Naczelnikiem Wydziału w Departamencie Ochrony Interesów Konsumentów oraz Panem Michałem Patoletą, Starszym Specjalistą w Departamencie Ochrony Konkurencji w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów nt. budowania strategii konkurencyjności w kontekście cyfrowego obszaru praw konsumentów i cyfrowej konkurencji.

Podczas posiedzenia Rady do spraw Cyfryzacji przedstawiciele UOKiK powiedzieli, że otrzymują dużo sygnałów wskazujących na problemy z telemarketingiem. W praktyce źródłem problemów związanych z telemarketingiem jest „swobodny” obieg danych osobowych. Konsumenty nie zawsze mają świadomość, że wchodząc na niektóre strony internetowe (dotyczące chociażby konkursów) zaznaczają różnego rodzaju zgody, po których zaczynają się telefony od firm proponujących swoje usługi. Zazwyczaj konsumenci nie wiążą tych zjawisk ze sobą (wyrażenia zgody na wspomnianej stronie internetowej z ofertami zakupowymi przez telefon), a w taki sposób firmy pozyskują dane i zgody na wykonanie takiego połączenia telefonicznego.

Urząd Ochrony Konsumentów nie prowadzi analiz w oderwaniu od konkretnych sytuacji, tylko prowadzi postępowania administracyjne w określonym przypadku. Jeżeli zdiagnozowany zostanie problem na rynku powiązany z konkretnym przedsiębiorcą, urząd rozpoczyna postępowanie (na początku postępowanie wyjaśniające). Zbierany jest materiał dowodowy od konsumentów i od przedsiębiorców oraz od podmiotów współpracujących z bezpośrednimi naruszcicielami prawa, w celu uzyskania jak najbardziej rzeczywistego obrazu danej sytuacji.

W przypadku telemarketingu najczęściej uzyskiwane są dane od konsumentów, którzy sami przekazują informację o problemie z danym przedsiębiorcą. Następnie weryfikowany jest przedsiębiorca, sprawdzane jest z jakiego źródła ma dostęp do bazy danych na której pracuje. Następnie Pion Ochrony Konsumentów kontaktuje się z osobami znajdującymi się w wyżej wspomnianej bazie danych. Po zebraniu całego materiału weryfikowane jest czy doszło do naruszenia w danej sprawie czy też nie. Jeżeli okaże się że doszło to rozpoczyna się postępowanie właściwie, które może zakończyć się wydaniem decyzji mówiącej na przykład o nałożeniu kary na tego przedsiębiorcę.

Podczas spotkania wskazane zostało, że mechanizmy rynkowe eliminują naruszcycieli, ale nie jest to regułą. Naruszcyciele w pojęciu konsumenckim mają łatwość przeobrażania się - jeden podmiot w kilka tygodni potrafi przekształcić się w inny podmiot i ruszyć z nową falą tych samych naruszeń, na które konsumenci znowu się „złapią”.

Podkreślono również, że problem jednostronnej zmiany warunków umowy jest bardzo częsty i obecnie trwa wiele postępowań w sprawie takich praktyk. Dotyczy to najczęściej cen zawartych w pakiecie usług lub zakresu umowy np. w kwestii liczby oferowanych programów. Takie działania są traktowane jako naruszenie przez przedsiębiorcę.

Członkowie Rady przedstawili także założenia zespołu roboczego zajmującego się identyfikacją luk i barier procesu transformacji cyfrowej oraz poprosili przedstawicieli UOKiK o przekazanie zestawu zidentyfikowanych przez Urząd luk i barier związanych z zakresem jego działalności.

Przedstawienie „Uwag i rekomendacji Rady ds. Cyfryzacji dotyczących przeciwdziałania zjawisku tzw. „fake news””.

Członkowie Rady dyskutowali nad ostatecznym kształtem dokumentu pn. „*Uwagi i rekomendacje Rady do Spraw Cyfryzacji dotyczące przeciwdziałania zjawisku tzw. „fake news”*”. Przyjęte stanowisko Rady ds. Cyfryzacji zostanie przekazane Ministrowi Cyfryzacji oraz opublikowane na stronie internetowej i BIP MC.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht – Przewodnicząca
2. Dominik Batorski
3. Karol Dobrzeniecki
4. Krzysztof Goczyła
5. Janusz Jabłoński
6. Łukasz Jachowicz
7. Dariusz Milka – Wiceprzewodniczący
8. Tomasz Muda
9. Krzysztof Siewicz
10. Janusz Zawiła - Niedźwiecki

Zaproszeni goście:

11. Piotr Arak, Zastępca Dyrektora Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur
12. Katarzyna Araczevska, Naczelnik Wydziału w Departamencie Ochrony Interesów Konsumentów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
13. Michał Patoleta, Starszy Specjalista w Departamencie Ochrony Interesów Konsumentów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Sekretariat Rady:

14. Justyna Grzegorek (MC)